קבלה · ספר יצירה · מפרשים

פירוש מעשה בראשית

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פירוש מעשה בראשית

מקור הטקסט: ובלכתך בדרך

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פירוש-מעשה-בראשית/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

פירוש מעשה בראשית ע"ד רמז להגר"א ז"ל המיוסד ע"פ הספר יצירה

בראשית. ידוע שהאדם עולם קטן והכל רמוז בו. ב' של בראשית כמו עם ור"ל עם
ראשית ברא הכל. והוא ראשית חכמה כמ"ש כולם בחכמה עשית:
אלהים. ל"ב נתיבות שבו כתיב ל"ב אלהים כמ"ש בס"י כשלשים ושתים כו': **את השמים ואת הארץ**. הראש והגוף כמש"ש אש בעולם שמים בנפש ראש. מים בעולם ארץ בנפש בטן. ששם כל מנהיגי הגוף כמש"ש: **והארץ**. הוא כלל הכל אף האויר ער השמים כידוע לכו נכלל בו גם הגויה: **היתה תהו ובהו כו'**. ד' ליחות שבו ד' מרות. תהו הוא קו ירוק מרה ירוקה. בהו מרה חוורא. חוורא דאגוזא טינרא שבריאה אבנים המפולמות שמהן מים יוצאים וזה ריאה ששם המים. וחשך מרה אוכמא הוא טחול: **ע"פ תהום**. מרה אדומה בכבד שבולע כל המאכלים: **ורוח אלהים מרחפת**. הוא הרוח דנשיב בכנפי ריאה ששם המים. וכל אלו אינם באיברים כי עדיין לא נוצרו רק הליחות והרוח והמים עצמן: ויאמר. י' אמירן ע"ס שהן מ"ב, ל"ב שבילין וי' אמירן. כ"ב אותיות וי' נקודין. אותיות נפש ונקודין רוח ע"ס הם ל"ב ובהם טעמים נשמה שמנהיג אותן והוא י' אמירן. וזהו שם מ"ב עד ב' דובהו שבהם נברא העולם כידוע. ל"ב נתיבות במוח שבהן ברא אלהים בינה בי' אמירן הוא רוח דליבא: **יהי אור**. אור דנהיר במוחא וליבא. כי מוחא וריאה מים ובקד"א שם אור כמ"ש בזהר
י' אויר. וכן ריאה מים ובליבא אור. וז"ש **יהי אור ויהי אור**. ועיקר נאמר על אור דליבא כי בריאת חלקי הראש לא נכתב כאן. כמ"ש מכדי בשמים פתח ברישא מ"ש דחשיב מעשה ארץ. כי המוחא סתום ולא נגלה למשה רק בבינה ואף שער האחרון לא נגלה לו כמ"ש חמישים שע"ב כו'. ובינה רוחא דליבא הוא ברא את העולם בחכמה כמ"ש בתורה נתייעץ הקב"ה וברא את העולם ותורה הוא חכמה. וכן הלב מתייעץ בכל מעשיו במוח כידוע שלכן אמרו כל ארוך שוטה: **וירא וגו' ויבדל וגו'**. הוא טרפש הכבד מבריל בין לב לטחול: **ויקרא אלהים לאור יום וגו'**. כי העוה"ב דומה ליום והעוה"ז ללילה. ולב בו הרוח שכוסף לעוה"ב וטחול העוה"ז. ואור זה אש נור דליק, והן אמ"ש. **ורו"ח אלהים מרחפת ע"פ המי"ם ויהי או"ר**. וכ"ז שאמרנו באור וחשך הוא מסטרא דעה"ד טו"ר אבל נשמתא דאיהי מאילנא דחיי כל איברוהי לטב ברא כמ"ש בר"מ פ' פנחס. ואור וחשך שהן יום ולילה הכל כמ"ש כתיב ושבחתי

את השמחה וכ' ולשמחה מה זה עושה ל"ק כאן בשמחה ש"מ כאן כו' וללמדך שאין השכינה שורה כו' וכן לדבר הלכה. וכאן הוא יסודין אמ"ש נברא ביום א' וביום ב' וג' כלים של אמ"ש כמ"ש לקמן וכן הכפולות ופשוטות באלו ו' ימים כ"ב אותיות. וע"ס שבתוכן הן נכללין בז' כמו ברקיעין בו' רקיעין נכלל ז"ת עטרת ביסוד וברקיע הן נכלל ג"ר והן כפולים נגד הן כפולים ז' בז' מוצקות כידוע והן כאן י"ד ימים ובששי נכלל מלכות ביסוד וזהו תוספת ה' הששי והן ז"ת וביום השביעי ג"ר שלכן נאמר בו ג"פ השביעי והן כפולים ערב ובקר. וערב נכלל ביום דנוקבא נכללת בדכורא ונק' בשם דכורא כידוע וזהו **ערב ובקר יום**. וידוע כי הנפש נפשט מעט מעט בולד עד שנגמר כל הולד לכן נכנסין בע"ס של הנפש שהן ז' ימים כל א' לבד מעט מעט בולד עד שנגמר כל האיברים שהן הנעשין בו' הימים. וז"ש אחר בריאת תהו כו' יום א' ואחר הרקיע יום ב' וכן בכולם ואחר שנגמר בא שכלו בג"ר ז"ש ויכלו השמים כו' כמש"ל. וכל הי"ס נכללין בזו"נ ביום ולילה בלב וטחול לכך והגית בו יומם ולילה: [**יום ב**] **ויאמר אלהים יהי רקיע כו'**. הוא גלגולת של הראש המקיף את כל הראש
סביב סביב עד הגרון והוא מבדיל בין מים העליונים שהוא המוח ובין מים התחתונים שהוא הריאה שעדיין לא נעשה להם כלים כמש"ל: **ויהי מבדיל כו'**. שיהיה הפרש ביניהם כמ"ש במ"א. וכאן התחיל אמ"ש א' מ' ונגמר בשלישי שלכן לא נאמר כי טוב עד שנגמר בשלישי אבל מעשה יום ראשון הכל דברים גנוזים כחות נפשיות לכן אמר בזהר דחסד נגנז כו': **ויעש אלהים כו'**. כי כל כ"ב אותיות נעשים בהם ב' דברים א' כח רוחני וא' גשמי ולכן נאמר בכל אחד ויהי כן והוא רוחני ונאמר ויעש כו' והוא הגשמי: **מעל לרקיע כו'**. כמו שיש הבדל בין הרקיע למים התחתונים כן כו' ודעהו: **ויקרא אלהים לרקיע כו'**. ושמים שנבראו ביום א' הוא המוח ומעשיו לא נאמר שהוא המחשבה כמש"ל וכמ"ש כך עלה במחשבה (ועמ"ש בפי בראשית במע"ב שלו) והן שמים ושמי השמים שאמרו בחגיגה ב' רקיעין והן ור"ל אמר ז'. שרקיע זה בו דבוק וילון שרקיע הוא יסוד ווילון הוא עטרת היסוד כידוע ולכן לא פרטו הכתוב. ובשמי השמים כלולין ה' רקיעין (כמש"ש). וילון הוא הקרום שסביב לגלגולת דבוק בגלגולת וז"ש וילון אינו משמש כלום אלא נכנס כו'. והענין כי כל ההרגשים באים ממוח מקרום שעליו אל הלב והלב משלח בכל הגוף ובלילה סותם הקרום הדבוק בגלגולת ואוסף המוח כל הרגשותיו אליו וכן כל הנפש כולה נאסף ללב ואז הוא ישן וכח המדמה הוא פועל אז והס"א סובב אותו ומתפשט בו כמ"ש בזהר שלכן

צריך נט"י. וכן אמרו בגמ' האי מאן דבעי למידע להו כו'. וכן הוא בעולם, שהוילון מתפשט וכל כתות השמים מתאספין אל השמים כמו שכל המלאכים מתכנשין להיכלין ותרעין דג"ע אסתתמו וכל הנשמות שמתפשטין בין החיים מתכנשין אליו כמ"ש בזהר. ושמים הוא הראש וג"ע הלב כמש"ש וס"א מתפשט בו תרמוש כל חיתו יער וזהו חמור נוער הכפירים שואגין כו'. וזהו הכלבים צועקין כל מזונותם מפדרים דאתבטלו כידוע ונכנס שחרית ואז מעיר האדם. ואע"פ שלפעמים מעיר האדם קודם היום מ"מ אין נשמתו חוזרת בו עד היום כידוע כמ"ש חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו עד היום ע' זהר שם. וז"ש ומחדש בכל יום כו' כמ"ש חדשים לבקרים כו' שמחדש בכל יום נשמתו חדשה לו כידוע שנאמר הנוטה כדוק כו' שהוא דוק קרום הנ"ל. רקיע שבו כו' הוא הרקיע שנאמר כאן כמו שכתב ביום הרביעי. והי שמים כלולין במוח שמים עליונים שבו נאמר ה' פעמים אור ביום ראשון אור דמוחא דנהיר בליבא כידוע והן ה' הרגשים במוח שמתפשטים ממנו ה' חושים הידועים והן ה' ספי' מבינה עד הוד נו"ה תרי פלגי גופא ונכללים כלהו בגלגולת שבו יוצא ה' חושים אל הפועל כידוע שכלהו נכללן ביסוד ולכן נאמר בו ה"פ רקיע והן נ' תרעין דבינה כידוע. שחקים בו רחיים כו' הן נו"ה ששוחקין הזרע לצדיק והוא כולל חוש המישוש שעיקרו בתשמיש כידוע. זבול שבו כו' ומקריב עליו קרבן. ת"ת והוא חוש הטעם שבו את קרבני לחמי וכל כלי האכילה הן כלי קרבן כמ"ש ברע"מ פ' פנחס. מכון שבו אוצרות שלג כו' וטללים רעים וסערה ודלתותיהן אש כו' הוא חוש הריח בחוטם בגבורה שבו ליחות רעות ותננא ובו ויחר אף ובו ישימו קטורה באפיך לבטל מותנא. ופריך הני ברקיע איתנהו הני בארעא כו' כמ"ש בזהר דב' נוקבין בחוטמא מחד תננא ואשא דסליק מליבא ומחד רוחא דנחית ממוחא, ואמרו בא דוד כו' וז"ש תוס' שם אוצרות שלג כו' יש מהן כו' שהן ב' נוקבין דחוטמא ימינא ושמאלא ולכן כל הקדשים שחיטתן בצפון לעשות ריח ניחוח לבסם כידוע. מעון שבו כו' חסד בו חוש השמיעה בו ואשמע את קול כנפיהם ובו לימוד התורה כמ"ש בס"י וז"ש כל העוסק כו' אר"ל כל הפוסק כו' זהו דין שכלול בחסד וכן חסד בדין יפתח ה' לך את אוצרו הטוב ב' נוקבין דחוטמא וכן ב' אזנים כנ"ל. והקדים מעון למכון שחוטם מתחיל גבוה יותר מאזנים. ערבות כו' בינה והוא חוש הראות שם וארא את ה' יושב על כסא כו' שרפים כו' וארא החיות וארא והנה אופן אחד כו' וז"ש שם אופנים ושרפים כו'. וכל ההרגשות ע"י הקרום הדבוק בהם והוא החכמה שהיא חיות כל אדם כמ"ש והחכמה תחיה בעליה ונקרא חיה כידוע. וז"ש עוד רקיע א' למעלה וכ' ועליו

כאבן ספיר דמות כסא קד"א כידוע. ועל דמות כו' כמראה אדם כו' היא החיה והוא נשמת האדם והכל הוא חכמה מכאן ואילך הוא כתר. וז"ש עד כאן כו' מכאן ואילך במופלא כו' וזהו מלכות דסליק לכתר שכתר דבוק בוילון בסוד נעוץ סופן כו'.
וכולם בראש שנקרא שמים: **ויהי ערב כו'**. כנ"ל:[**יום ג**] **ויאמר אלהים יקוו כו'**. שהיו מתפשטים בכל הגוף: **אל מקום אחד**.
הריאה וכאן בריאתו ובו י"ג משם מ"ה ונשאר ל"ב ללב כמ"ש בס"י והן ו' עזקאן דקנה ו' כנפי ריאה והריאה עצמה גי' אח"ד זהו אל מקום אחד: **ותראה היבשה**.
זהו הכרס שכולל כל הבטן שהיא ארץ הפרטית. וכאן נגלה האויר בעולם וכן בנפש והוא מקום לנפיחת הריאה ברוח דנשיב בגויה והוא הגויה בנפש: **ויקרא אלהים ליבשה ארץ כו'**. כאן בריאת הארץ הפרטי ובטן כנ"ל: **ולמקוה המים כו'**. ר"ל מקום המים כמ"ש במ"א והוא הריאה והן ז' ימים וז"ש ימים (ר"ל לשון רבים) והן הריאה ושית כנפי ריאה שסובבים לא"י ליבא נור דליק כמ"ש מי יגור לנו אש אוכלה משכן השכינה והתורה והריאה עצמה שהיא האומה הוא למטה סוף הריאה למערב כי הראש מזרח כמ"ש מראש מקדם וכן ים הגדול סוף א"י במערבו וכאן נגמר מלאכת אמ"ש וז"ש כאון וירא אלהים כי טוב: **ויאמר אלהים תדשא כו'**.
כאן התחיל בריאת י"ב מנהיגים שהן בארץ בבטן והן כלולין בט' בא' ב' רגלים' בא' ב' כליות בא' והן גפ"ג והן נבראו בג' ימים יום שלישי חמישי ששי בכ"א ג' וביום ד' ז' שערים כמש"ל וכאן הם ג' מינים, דשא, עשב, עץ פרי, והן ג' כלי האכילה קיבה וקורקבן ודקין שאלו ג' מינים הנז' ניתנו לאכילה כמ"ש לקמן ביום הו' הנה נתתי לכם כו' והן ג' כחות בנפש הצומחת שבא ע"י אכילה כח המגדל וכח הזן וכח המוליד בדומה והן בגד ג' מינים הנ"ל ולכן נאמר אצל עץ פרי למינו כו' שהוא המוליד בדומה: **ותוצא הארז כו'**. האמירה נגד ג' חושים שבג' האיברים הנ"ל ועשיה נגד ג' איברים עצמם הנ"ל ונאמר כאן אצל עשב ג"כ למינהו כמ"ש שנשאו ק"ו בעצמם והוא הזן שג"כ זז למינהו כמ"ש רז"ל אבר מחזיק אבר: **ועץ עושה פרי כו'**. שהזרע כלול מכל האיברים ומכל אבר נעשה אבר וז"ש אשר זרעו כו' וכן הן ג' בפשות הצומחת והחיונית והמשכלת נר"ן וכלם ניזונין ע"י האכילה שהן נגד ג' כחות הנ"ל המגדל נגד הצומחת שמגדל האיברים והזן נגד החיונית ששומר רוח האדם בקרבו ע"י שזן את האיברים והמוליד בדומה נגד המשכלת שמוליד ג"כ בדומה שמבין דבר מתוך דבר והשכל הוא עץ החיים למחזיקים ואוהביה יאכל פריה נוצד תאנה כו' מפרי פי איש תשבע בטנו בטנו כו' וז"ש שלא יהא שכלך עקר:[**יום ד**] **ויאמר אלהים יהי מאורות כו'**. הן ז' שערים בנפש שהן נגד שבעה

כוכבים כמ"ש בס"י: **ברקיע השמים**. בגולגולת הראש כנ"ל הן ז' כפולים וזהו להבדיל שע"י ניכר האותיות לחוזים בכוכבים וכן ע"י ז' שערים אלו כמ"ש בת"ז תיקוז ע' בעיינין בקריצין דעיינין בחוטמא בקמיטו כו' באודנין כו' בפומא כו': **ולמועדים**. שהן נגד ז"ת כמ"ש בז"ח ונגד ז' כוכבים כידוע וכן נגד ז' שערים: **ולימים**. שהיום י"ב שעות היום וכן י"ב שעות הלילה והן ע"י י"ב מזלות בדכורא ובנוק' כמ"ש בס"י וכן הן בראש כמש"ל: **ולשנים** ג"כ י"ב חדשים נגד י"ב מזלות כמ"ש שם: **והיו למאורות כו'**. והקשו בגמ' אור ביום ראשון נברא והכתיב ויתן אותם כו' כדר"א אור שנברא ביום ראשון אדם צופה בו כו' כיון כו' עמד וגנזו כו' שאור הראשון הוא אור השכל אור דנהיר בליבא מ"ס שאדם מסתכל בו ומשיג בו את כל העולם והוא אור הגנוז לע"ל שאז ותמלא הארץ דעה: **להאיר על הארץ**. להתנהג בו גבולות עמים שהם למספר ב"י י"ב מנהיגים את הארץ הגוף אבל ליבא ישראל אין מזל לישראל שהן למעלה מן הטבע ומתנהג באור דנהיר בה: **ויעש כו'** את שני המאורות הגדולים. חמה ולבבה הם ב' עינים שהם עיקר המאורות שמאירין לאדם שרואה בם כמ"ש ועינינו מאירות כשמש וכירח וכמ"ש בה"ת אע"פ שסדר יצירתם אינם כן כמ"ש בס"י: **את המאור הגדול כו'**. עין ימין ועין שמאל וע"י מתנהג הלב כמ"ש עינא סרסורא כו' והלב כולל ימין ושמאל ששמאל בטחול לב כסיל לשמאלו וזהו לממשלת כו' עין ימין מתנהג לב ימין וזהו המאור הגדול לממשלת היום וכשמאל השמאל וזהו את המאור הקטן וז"ש שוריינא דעיינא בליבא תליא: **ואת הכוכבים**. הן י"ב מזלות ושאר הכוכבים והן שערות הראש כמ"ש בת"ז תי' כ' בנימין דרישא שהן כוכביא ומזלא דל"ל חושבנא והן י"ג נימין וי"ג ארחין דשערי שהן י"ב מזלות ותלי הכולל אותם
כמ"ש בס"י ושאר השערות שאר הכוכבים והן ע"ג ז' השערים כמו המזלות וכוכבים שהן בגלגל הח' ע"ג ז' הכוכבים וז"ש (ברכות נ"ג) חזאי עיני דנשקי אהדדי א"ל בא על אחותו כמ"ש פתחי לי אחותי רעיתי כו' כמ"ש בת"ז והיו הכרובים שידוע שהן תו"מ הכרובים כרובי עינא פורשי כנפים גדפי עינא כו' בזמן דמסתכלין באורח מישור ופניהם איש אל אחיו יחוד בזו"נ ובזמנא דלא מסתכלין כו' נחש עקלתון כו' כי המות יפריד כו' שהוא ס"א דמפריד היחוד כו' ערוה ער ו"ה כידוע וזהו אסור להסתכל בעריות וזהו בעה"ד טו"ר אבל באילנא דחיי שנאמר בכל לבבך שני המנהיגים ופניהם כו': [**יום ה**] **ויאמר אלהים ישרצו כו'**. הן הידים הכליות והרגלים שעיקרן שני
ביצים שלכן נקראו נו"ה שחקים השוחקים מן כנ"ל זהו שרץ נפש חיה הכליות

וביצים שהן ממים של הריאה שהן מבשלים הזרע כמ"ש בר"מ פ' פנחס ותרין כליין כו' דמבשלין הזרע דנחית מן מוחא ומבשלין מיא דמקבלין מן כנפי הריאה וכן הביצים וכאן כוללם יחד: **ועוף יעופף כו'**. הן הידים שהן הגדפים שמעופפים בהן כידוע וז"ש ועוף זה מיכאל יעופף זה גבריאל שהן חו"ג ב' ידים כידוע: **על הארץ**. באויר בגוף הגויה: **על פני רקיע השמים**. שמעופפים על פני רקיע שמגביה הידים עד הראש רום ידיהו נשא: **ויברא אלהים את כו'**. עכשיו פרטן .התנינים הגדולים הן ברגלים שהן גדולים והן לויתן נחש בריח ונחש עקלתון כמ"ש כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם ואף לויתו כו' והן הב' ביצים ואלמלי מזדווגים זה לזה היו מטשטשין את כל העולם שכל האיברים עושין פעולתם תמיד חוץ מן הביצים כ"א ע"י מחשבה וזהו סירסן כו' שהן מצוננים בעצמן שלכן אמרו (נדה י"ג) מותר לסייע בבצים מלמטה והאמה כוללן וז"ש לויתן זה יצרת לשחק בו כמ"ש הבאת לנו כו' לצחק כי כו' וז"ש (ע"ז פ"ק) י"ב שעות כו' ג' ראשונות כו' שי"ב נחלקים דפ"ג כמ"ש בס' יצירה בד' אותיות הוי"ה וז"ש ג' הראשונות יושב ועוסק בתורה מימינו אש דת למו שניות יושב ודן כו' כשמאל שלישית יושב וזן כו' בת"ת ואתה מחיה את כולם וזהו כ"ו כל"ח נגד שם הוי"ה שכלול בת"ת רביעית יושב ומשחק עם לויתן זהו הזווג עם מל' וז"ש מיום שחרב בהמ"ק אין שחוק כו' ברביעית מה עביד כו' שאין זווג כזמן הגלות יושב ומכלכל: **ואת כל נפש וכו'**. הן כליות: **ואת כל עוף כו'**. הן ידים כנ"ל: **ויברך אותם כו'**. פרו ורבו כו: כי מן הכליות וביצים פו"ר וזהו שנתברכו זרעו של יוסף וידגו לרוב כו' יוסף הוא הצדיק מה דגים אין העין שולטת כו' שהם מחופים בבטן והן ב' שבטים שיצאו מיוסף כי י"ב שבטים י"ב מנהיגים בגוף כמ"ש בס"י: **והעוף ירב כו'**. שהן ב' מוחין שמתלבשין בב' ידים וחו"ג בה' אצבעות הימין וה' אצבעות השמאל כמ"ש חכמה נחית בימינא ובינה נחית בשמאלא וכל ברכה שריא בידים כמ"ש ביעקב ·וישת יד כו' והידים צריכים לברכה כמ"ש ולברך את כל מעשה ידיך ואמרו איזה מעשה ידיו של אדם כו':[**יום ו**] **ויאמר אלהים תוצא הארץ וגו'**. חן מרה כבד טחול, בהמה. מרה שהוא
גיהנם כמ"ש בזהר ובר"מ מרה דאיהו גיהנם כו' והוא שור המזיק שהוא כלחוך השור. בזהר פ' בלק דאגלים בדיוקנא דשור וכל כו' לאעלא בגיהנם לחיך לון כו': **ורמש**. כבד עם יותרת שיותרת הוא נחש כמ"ש בזהר בהרבה מקומות: **וחיתו ארץ**. טחול זוחלי עפר. וכ"ז בנשמתא דטו"ר כמ"ש בר"מ אבל בנשמתא דאילנא דחיי כל זה הוא בסטרא דקדושה כמ"ש שם: **ויעש כו'**. רוחניים וגשמיים כנ"ל וכאן

נשלם ג' וז' וי"ב: **ויאמר אלהים נעשה אדם כו'**. ליבא שהוא כלל האדם והוא א' ע"ג שלשה כו': **בצלמנו כדמותנו**. דוגמת המוח בזה ל"ב נתיבות ובזה לב שלם שלכן נק' לב בזה נשמה ובזה רוח ובמוח אש שורפת וכן לב נור דליק וכן הוא בצלמו כנז' ואמרו בצלמנו דכורא כדמותנו נוקבא כי ב' בתי ליבא דכורא ונוקבא יצ"ט ויצה"ר ואמרו בזהר זכה נעשה לו עזר. בכל לבבך. ועיקר העבודה ביצה"ר כידוע והוא בעץ החיים. לא זכה בעץ הדעת טו"ר כנגדו והוא בצלמנו כדמותנו שמוח כולל חו"ב זו"נ: **וירדו בדגת הים כו'** .שהן כל מנהיגי הגוף וכן נאמר למטה הנה נתתי כו' שלב מושל בכולם למשוך לרצונו כמ"ש איזה דרך כו' רואה אני כו' ואמרו זכה רודה בכלם לא זכה ירוד שכולן מושלים בו שליבא ביניהם בדוחקא בצערא וימרדו את חייהם כו' וידוע בהרבה מקומות: **ויברך כו' פרו ורבו כו'**. חיבור ב' הבתים של הלב ומהן כמה ענפים מתפשטים כל המדות טובות שכליות ומעשיות וכלם לטוב בזמן שהם מסכימים לדעת אחד ופניהם איש אל אחיו כנ"ל: **וכבשוה**. אמרו ז"ל וכבשה כתיב איש דרכו לכבוש כו' מסט' דימינא והיא נכללת בו: **ויאמר אלהים הנה נתתי כו'**. כלי האכילה לזון את כל האיברים ומברירו דכולא נטיל לבא והשאר משלח לכבד ולשאר איברים (והמובחר זן החיונית והמשכלת וזהו את כל עשב כו' ואת כל עץ כו' ולשאר האיברים) שהן ולכל חית השדה כו' הצומחת כנ"ל: **וירא אלהים את כל אשר עשה כו'**. וכלם נכלל באדם שהוא עולם קטן וזהו את כל כו' שכל הבריות שנבראו בו' ימי המעשה נכלל בו וזהו בצלמנו כו' כמ"ש במ"א והכל נברא בשבילו וכן בלב שהכל נכלל בו ובשבילו וזהו בצלמנו בצלם כו' וכן בעולם שאדם הוא לב חעולם. והוא נוטל שפירו דכולא ומובחר שלו משלח למוח שהוא נשמתו שבשמים. וז"ס חקרבנות ואלולי האכילה אש חמוח שורף כל הגוף וכן משבטלו הקרבנות אין לך יום כו' וזהו לחמי לאשי אש שבמוח בשמים אריה נחית הוא מוחא על מזבח ששם ליבא וחשאר משלח התמצית כו': **והנה טוב מאד**. ארז"ל טוב זה יצ"ט מאד זה המות יצה"ר שהוא באדם לבא כנ"ל זכה כו' ועיקר העבודה בו ולכן נאמר בו מאד: **ויכולו השמים כו'**. ראש וגוף ותולדותיו: **ויכל כו'**: ארז"ל מה היה חסר מנוחה כו'

והוא בינה בג"ר ג"פ השביעי ג"ס כלל כל הנתיבות ג"פ אלהים ואין בו מעשח לשבת יצרה: **וישבות**. יחוד: **ויברך**. ברכה: **ויקדש**. קדושה הרי יב"ק בג"ר: **ויכל**. כלית מלכות. וכאן נשלם ע"ס שכלל הכל ל"ב נתיבות: